

"L'esquerra europea és molt presumida"

Gianni Minà és director d'un diari esportiu italià i alhora periodista especialitzat en Amèrica Llatina. En el seu darrer llibre, 'Un continente desaparecido', acusa Europa d'amagar les desigualtats d'aquest continent.

Gianni Minà (Torí, 1938) té dues passions: el futbol i l'Amèrica Llatina; i l'una li serveix per desconectar-se de l'altra. Va ser ell el periodista que va fer l'entrevista de Fidel Castro explicant l'època desconeguda de Che Guevara a Àfrica.

En el seu darrer llibre, *Un continente desaparecido* (Ed. Península), Minà, a través del testimoni de coneixedors de la crua realitat d'Amèrica Llatina, avança la seva teoria: l'Amèrica Llatina representa la mala consciència d'Occident. Gabriel García Márquez, Eduardo Galeano, Rigoberta Menchú, Jorge Amado, Samuel Ruiz, bisbe de Chiapas, Frei Betto, dominic del Brasil, i Pombo i Urbano, els inseparables companys del Che, són els testimonis que omplen les reflexions de Minà.

Per haver tractat amb tots aquests personatges el fill de Mario Vargas-Llosa, Alvaro, el va anomenar amic dels "idiotes llatinoamericans", en un manual publicat no fa pas gaire.

—*Se sent identificat amb el títol del llibre del fill d'Álvaro Vargas-Llosa, "Manual del perfecto idiota latinoamericano"?*

—Sí, sóc feliç de ser, com diu, un col·laborador europeu dels idiotes llatinoamericans. Si el meu pare sabia que surto en un llibre com a col·laborador de Gabriel García Márquez, Eduardo Galeano, Jorge Amado, Carlos Fuentes, se sentiria orgullós de mi. En canvi, no se'n hi sentiria gens, si sortís en un llibre com a col·laborador d'Álvaro Vargas-Llosa, que no és ningú, només el fill d'un geni de la literatura. Aquest llibre es va decidir en una sala de casa bona, una casa de papes de la burgesia llatinoamericana, fastiguejats de la gent que no accepta la misèria.

—*Passem al seu llibre Un continente desaparecido. Europa ha amagat l'Amèrica Llatina expressament?*

—Sí, l'Amèrica Llatina ha desaparegut dels diaris europeus, sobretot aquests últims deu anys, quan en una

part d'Europa ha triomfat el que s'anomena "l'efimeritat", fruit de la televisió comercial.

—*A què es refereix?*

—A les notícies que només són una nosa entre anunci i anunci. Quan la notícia més important és el reclam publicitari que té molt més *glamour* que no pas la notícia veritable.

—*I això com afecta la informació que ve de l'Amèrica Llatina?*

—Les notícies de l'Amèrica Llatina moltes voltes són amargues, creen remordiments als europeus conscienciats, que no accepten el triomf de l'economia sobre qualsevol altre tipus de valor de la vida. Per això, a poc a poc, de les coses que creen malestar, hom decideix que més val no parlar-ne, o parlar-ne des d'un punt de vista frívol o dramàtic. Per exemple, pots llegir que set nens han estat assassinats per la policia a Rio de Janeiro, però mai no t'expliquen de quin procés és fill el drama de les set criatures mortes a Rio; no volen que la gent sàpiga que això és fruit d'una economia desigual.

—*Aquesta ocultació expressa és deguda a la mala consciència d'Europa. Per què?*

—Em vaig adonar que l'Amèrica Llatina és la fotografia del fracàs del capitalisme. La meitat dels habitants de l'Amèrica Llatina viuen sota la línia de pobresa, i vuitanta milions són miserables, menys que pobres.

—*Per què creu que no se'n parla, d'aquesta realitat?*

—Home, les comunicacions internacionals són en mans dels països que manen.

—*Es a dir, doncs, que Europa es conforma, com un mal menor, amb els règims llatinoamericans...?*

—És terrible que em diguis això... I és que això és avalar el triomf del marxisme, perquè l'únic país de l'Amèrica Llatina on existeix la dignitat de l'ésser humà és a Cuba. Des d'Europa no acceptem el partit

"L'Amèrica Llatina és la fotografia del fracàs del capitalisme. La meitat dels llatinoamericans viuen sota la línia de pobresa, i vuitanta milions són miserables, menys que pobres."

únic, no acceptem el control de la premsa, no acceptem que empresonin els dissidents, però, malgrat tot això, Cuba té una dignitat humana, un sentit de l'orgull, un sostre, una assistència sanitària, una alfabetització, una cultura, una potència esportiva, etc. És a dir, que arribem a dir que el mal menor és el marxisme, perquè ha resolt a l'Amèrica Llatina allò que el capitalisme no ha resolt. És terrible arribar a aquesta conclusió.

—*Tenir les necessitats bàsiques cobertes és incompatible amb la llibertat de pensament?*

—No. Crec fermament que hi ha una possibilitat de convivència entre el mercat controlat per l'estat i l'estat social. Però el mercat no pot ser allò que fins i tot el papa en diu un 'capitalisme salvatge'; el mercat no pot ser l'únic Déu. I alhora l'estat social tampoc no pot ser símbol de rapinya. Fins ara molts diuen que el mercat és irreconciliable amb l'estat social, però és que això és l'única cosa que ens resta per esperar.

—*La solució per a l'Amèrica Llatina no podria venir precisament de redescobrir l'indigenisme?*

—Segurament que això serà un problema gros per al món del 2000. Les poblacions indígenes, i no solament de l'Amèrica Llatina, també de Nova Zelanda, Finlàndia, i d'algunes altres nacions desenvolupades... Però els indígenes tenen una gran representant que és Rigoberta Menchú. Quan li van donar el premi Nobel de la Pau l'any 1992 tothom estava content amb aquella índia grassoneta i colrada. Era com treure's un remordiment de cinc-cents anys. Després, quan van veure la intel·ligència d'aquesta persona i la seva capacitat política, ja van trobar-la molt menys simpàtica.

—*Per què aquest continent ha deixat de seduir especialment l'esquerra europea?*

—L'esquerra europea és molt presumida, com Europa tota, que és molt superba i que es pensa que és el melic del món. Però és que, a més, l'esquerra europea, vídua del marxisme, no comprèn a fons què passa a l'Amèrica Llatina. En fa anàlisis, però no hi té respostes. I és molt superb, això d'utilitzar el mateix mecanisme que utilitzen per interpretar les situacions d'inquietud d'Europa, on el pobre té un televisor a la cambra, o un cotxe davant de casa, aixafat i vell però que és seu, i el que passa en un continent on la meitat de la gent no té una vida digna.

—*El problema és que l'esquerra europea hi va anar sense conèixer de veritat el continent que trepitjava?*

—L'esquerra europea no coneixia gens aquest continent. Fa anys i panys que l'ex-Partit Comunista Italià no té una bona relació amb Cuba. El PCI sempre anava molt enganxat al que deia Moscou. Doncs bé, Fidel, parlant de les relacions amb l'esquerra italiana, em va dir: "No entenc per què l'esquerra italiana ens vol ensenyar què hem de fer. Què ha fet l'esquerra italiana?"

—*Per què no hi ha un grup o partit que vehiculi tot aquest descontentament i aquesta misèria? On és l'esquerra a l'Amèrica Llatina?*

—Bé, fa sis anys l'esquerra va ser a punt de guanyar les eleccions al Brasil, el país més gran de l'Amèrica Llatina, amb 150 milions d'habitants. El candidat Lula da Silva hauria guanyat, si la televisió brasilera, la mítica Globo Television, no s'hagués inventat el candidat

modèlic Collor de Mello d'un dia per un altre, un home que dos anys després van haver de destituir per corrupció. L'esquerra ha estat, històricament, víctima dels mitjans de comunicació que fabriquen el consens i que es troben en mans de les forces conservadores.

—*Però aquest només és un cas molt concret.*

—Un altre exemple, el tens a Chiapas, on una part oblidada del món s'ha aixecat. Però alhora ha caigut la trampa de Salinas de Gortari de presentar al món un país neoliberal que entrava al primer món. La realitat és, i això no ho dic jo sinó el papa, economistes, sociòlegs, i escriptors, que els vint-i-quatre estats amb més poder només tenen dues sortides: o s'equilibra una mica la riquesa del món o d'aquí a vint anys hi haurà una invasió bíblica del sud cap al nord i serem urgits per fets dramàtics a canviar la situació.

—*Del llibre, també es pot treure l'opinió que la guerrilla encara és vàlida a l'Amèrica Llatina. Però l'EZLN només va lluitar durant dotze dies, i les altres guerrilles que encara subsisteixen s'han estancat.*

Minà recull els testimonis de la greu situació en què viu la població a l'Amèrica Llatina, i alerta: "Els 24 estats amb més poder només tenen dues sortides: o s'equilibra una mica la riquesa del món o d'aquí a vint anys hi haurà una invasió bíblica del sud cap al nord i serem urgits per fets dramàtics a canviar la situació."

La part dedicada a la teologia de l'alliberament és la que ocupa més pàgines del llibre de Gianni Minà. Per aquest periodista aquesta teologia ha deixat de ser l'avantguarda perquè l'església catòlica l'ha integrada per lluitar contra les sectes i per la "supervivència de la religió catòlica a l'Amèrica Llatina".

GLÒRIA MATAMALA

—La guerrilla pot actuar fins a un cert punt, perquè el poder econòmic pot anihilar-te amb tropes especials, com les que s'entrenen a Mèxic. Com diu Eduardo Galeano, "el món que es diu civil i democràtic, no sabent com resoldre el problema de la pobresa, va decidir de fer la guerra als pobres". Per mi aquesta és una notícia terrible: tropes especials per a fer la guerra als indígenes maies de Chiapas! Això és més que bàrbar, no hi ha res que ho justifiqui, excepte que hi hagi interessos per les immenses reserves de petroli i d'urani existents, cosa que no justifica res, ben al contrari, condemna tota notícia que el món financer occidental faci sobre els moviments que s'aixequen a qualsevol lloc del món.

—Hi ha una altra qüestió, també àmpliament tractada al llibre, la teologia de l'alliberament. Per què creu que ha disminuït la força d'aquesta teologia a l'Amèrica Llatina?

—Perquè crec que l'església l'ha compresa. Ja no la condemna, ans mira d'incorporar-se-la, perquè ara el problema és més global. L'església catòlica s'enfronta amb la proliferació d'esglésies estranyes, nascudes els últims vint anys a tot Amèrica Llatina, que tenen una data de naixement: el 1971 amb la Llei especial de Nixon contra la subversió, dins la qual hi havia l'església

de base llatinoamericana. Aquesta estratègia política d'empènyer noves eglésies fonamentalistes és terrible, perquè són moviments de dretes, manipulats per un cert tipus de poder. D'altra banda, per a l'església incorporar la teologia de l'alliberament és qüestió de supervivència de la religió catòlica a l'Amèrica Llatina.

—No deu ser, més aviat, que es tracta d'una teologia que no ha acabat de penetrar en la població?

—Quan ets a l'Amèrica Llatina, veus que la gent de les comunitats cristianes de base és molta. Al Brasil tota la religiositat brosta de sacerdots que vénen de la teologia de l'alliberament. A Europa, en canvi, és diferent. El meu amic Frei Betto em va dir, després de visitar Roma, "ho he comprès tot: cal evangelitzar Itàlia, perquè a les esglésies italianes, ja no hi van els italians, només hi van els turistes". Això et diu la diferència. Nosaltres som religiosos perquè ens ho diuen i ens bategen, en canvi a l'Amèrica Llatina hi ha un fervor i una militància de base, que és el treball de persones com Samuel Ruiz, bisbe de Chiapas, o de Frei Betto, que em va revelar moltes coses que jo no havia comprès encara. Per això li vaig donar més espai.

—Però per què?

—Perquè un pensador de l'església sempre és un pensador més obert al futur.

—També per la síntesi que fa de lluita armada-cristianisme i marxisme-cristianisme?

—Sí, pel fet de comprendre tot això. Crec que l'esquerra europea hauria de llegir Frei Betto.

—Vostè dirigeix un diari esportiu a Itàlia. Com Eduardo Galeano també lamenta que l'esquerra menystingui el futbol?

—Això ja no passa ara. Si tu estàs compromès amb el teu país, l'esport és un sector pel qual t'has de preocupar seriosament, perquè és d'aquí que surten els senyals de la nostra joventut i moltes vegades són senyals equivocats. El futbol, principalment, és una de les indústries més grans del nostre segle i una fàbrica de consens polític enorme. És un instrument bastant preocupant i l'hauríem d'interpretar d'una manera més laica i menys apassionada, i això encara que ens agradi molt.

Oriol Cortacans

Els castells catalans

L'obra cabdal, en sis volums, sobre les fortaleses del Principat de Catalunya. Volums disponibles: I, II, III, IV i VI. Futura reimpressió: volum V.

R. Dalmau, editor

De la vegueria a la província

Jesús Burgueno

Recerca sobre el procés de divisió territorial als Països Catalans entre 1790 i 1850. Una eina imprescindible per a conèixer les propostes i reformes de divisió judicial i provincial, les lluites entre ciutats que volien ser capitals de província...
270 pàgs. 3.000 ptes.

R. Dalmau, editor
"Camí Ral", 7

MANUAL D'ESTIL

LA REDACCIÓ I L'EDICIÓ DE TEXTOS

Josep M. Mestres. Joan Costa. Mireia Oliva. Ricard Fité

El **Manual** exposa els passos que segueix un original fins que esdevé un text definitiu; explica la disposició gràfica més adequada per a cada tipus de text; repassa alguns temes lingüístics controvertits i ofereix al lector les eines de consulta que poden ser més útils per a la redacció, la traducció, la correcció i l'edició de textos.

Preu: 5.950 ptes.

Eumo Editorial